

ՄԱՀԱՅՈՒՑԱԿ

Ս. Աթոռոյս միաբան Ռւրարակիր Մարտիրոս տէր Յովհաննէսեան՝ անցեալ սեպտեմբեր ամսոյ 24-ին փոխեցաւ յառաջագոյն, և մարմինը միաբանութեան գերեզմանատան մէջ ամփոփեցաւ:

Այն սա ծնած էր 1847 թուականին հոկտ. ամսոյ 7-ին Ղալշարունիս Արասխաձոր Գաւառի Փանիկ գեղջ մէջ: Իսկ 1866 թուականին սեպ. 4-ին արժանացած էր Ռւրարակիրութեան:

Արքայի իւր հեղաքարոյ և խոհմ վարութիւն միայն համայն Ս. ուխտիս սէրը զրաւած էր, այլ և ըստ բաւականին հմուտ գոյով Հայերէն լեզուիս և միանգամայն գործունեայ և ժիր իւր պաշտօնին մէջ, մեծ ցաւ ներգործեց ամենեցուն:

Ս. Արուստղէմի շատ ուխտատեղիներուն մէջ եղածին նման, Իւթղէհէմի Այրին մէջ ալ, երեք կրօնական ազգք՝ Հայք, Յոյնք և Ատաիւնք պատկեր դնելու և պատարագելու հաւատարարութեան թիւններուն նենալով, ի հնուց ի վեր երեք ազգերն ալ իրենց որոշեալ ժամանակներուն կը կատարէին իրենց որոշեալ պաշտամունքներն, և իւրաքանչիւրին յատուկ անօթներէն զատ, սրբավայրին վերաբերեալ ընդհանուր նորոգութիւններն երեք ազգաց կողմէն կը լայն հաւատարութեամբ:

Յայտնի է որ ասկից մէկ երկու ամիս առաջ, գեռ Տեղապահ Արքայանք չհրաժարած, Ատաիւնք յիշեալ Ս. Այրին խորանին վարագոյրն և Հայոց և Յունաց պատկերներն այլոս էին դրուելի կերպով, և

յիտոյ վարագոյրը իրենք միայն նորոգել կուղէին, որպէս զի այրին նորոգութեան իրաւունքը միայն իրենք ստանալով, որ մ'ալ Հայոց և Յունաց պատկերները դնել չտալու իրաւունք ունենան, և այլը իրենց սեպհականն: Ատիկոյ մեծ վէճ մը ըլլալով, մէկ կողմէն Հայոց և Յունաց, և միւս կողմէն Ատաիւնց մէջ, այն ժամանակը հեռագրութեան ուղեցուցաւ նաև հոս Ազգային Այրութեան Ազգին իրաւունքը յարգուելու մասին Բ. Գոռէն ստիպողական հրաման խնդրուելով: Այն միջոցներուն, թէև Ազգային վարչութիւնը Տեղապահ Արքայանին պատուէր տուած էր որ Խառն ժողովոյ որոշում չտուած բաներուն համար Բ. Գոռը չգիմէ, բայց Տեղապահ սրբազանք գործին ստիպողականութիւնը տեսնելով, առանց Խառն ժողովոյ որոշմանը սպասելու Բ. Գոռն զիմած և անոր արդար հրամանը խնդրած էր այս մասին, և պէտք եղած հրամանը իսկ զրկել տուած, որ յիտոյ Խառն ժողովոյ կողմէն Տեղապահին յանցանք ալ համարուած էր:

Այժմ հաւատարիմ աղբիւրէ տուած տեղեկութիւններս համեմատ այս խնդիրը կարգադրուել է երկոյ ազգաց իրաւանցը համեմատ, սա կերպով որ վարագոյրը կառավարութեան կողմէն պիտի նորոգուի եղեր, և երկոյ ազգաց պատկերներն ու զարդերն ալ պիտի դրուին եղեր, ինչպէս որ են եղեր ասկից առաջ: Արարատ (Պօլսոյ) Թիւ 45:

Արկուշարթի օրը կայարուհին մասնաւոր կերպիւ իր ներկայութեան ընդունեց արքունի ճարտարապետ Ասեմ. Սարգիս և Յակոբ պէյերը, և անոնց ճարտարապետական տաղանդը գովելով Պէյլէրպէյի և Չարաղանի պալատներուն ծրագիրը խնդրեց: